

Inga Jēruma, Māra Mālnieka foto

Mēs esam daļa no kaut kā ļoti liela un skaista...

Brīnišķīgais Adventa laiks, gaidīšanas svētki ik gadus rosina uz apceri un pārdomām par to, kā dzīvojam un ko mums nozīmē Ziemassvētki, Kristus piedzimšanas notikums. Kā atšķiras Ziemassvētku tradīcijas Rietumu pasaulē un Latvijā? Ko par tām domā mācītāji? Uz sarunu Ziemassvētku noskaņās aicināju mācītāju, Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes dekānu **Juri Cālīti** un Lielbritānijas luterāņu baznīcas bīskapi **Jānu Jērumu-Grīnbergu**.

– **Ko vēsta Jēzus piedzimšana?**

Juris Cālītis: – Kāpēc cilvēki visā pasaulē intuitīvi atsaucas Ziemassvētkiem? Manuprāt, Ziemassvētku paradigma tik vilinoša ir tāpēc, ka tā mums sniedz būtisku pamatsapratni – katra diena, visa dzīve mums ir pasniegta kā dāvana. Šī pilnīgā atkarība visās lietās un...

– **...spēles noteikumu nezināšana?**

J. C.: – Pilnīgi pareizi! Un būtu labi, ja mēs ātrāk saprastu, ka mūsu dzīves pamatā nav pašu lēmums, jo mēs esam lemti no Dieva, ka mūsu dzīve paiet zem dāvanas zīmes. Ziemassvētki mums atnes vēsti, kas kristietībā ir ļoti skaista – šī dāvana nāk ar nevarības un padevības zīmi. Jo nav taču nekā nevarīgāka un bezspēcīgāka par mazu zīdaiņi! Un kristietība saka – paskaties, kā Dievs nāk pie tevis! Ne visu varot, zinot, kārtojot, organizējot, bet gan ar pazemības, maiguma un nevarības zīmi. Dievs – mazais Jēzus – ir mūsu rokās. Ja Dievs tādā veidā grib ienākt mūsu apziņā, tad mums vajadzētu no tā kaut ko mācīties, redzēt pasauli citādāk, nekā esam parādusi.

Jāna Jēruma-Grīnberga: – Klasiskajā luterānismā Dievu mēs visskaidrāk redzam tur, kur viņa nemaz nav. Kas ir pienaglots pie krusta? Ievainojams un ievainots, šautīts, asiņains vīrs. Taču tieši tur mēs saredzam Dieva klātbūtni. Un to pašu es varu teikt par Ziemassvētkiem. Kas ir Ziemassvētki? Mazs bērns, kurš dzimis nabadzīgā ģimenē, guļ silītē kūti, kur apkārt lopiņi ēd sienu un staigā gani... Taču kopā ar viņiem ir Dievs.

J. C.: – Man tas atgādina kādu Mārtaņa Lutera sprediķi Ziemassvētkos. Viņš sacījis apmēram tā: – Jā, jūs visi lasāt par mazo Jēzuliņu un domājat – ak, kaut es būtu bijis pie tās silītes, kā es to mazulīti būtu milējis, dziedājis viņam dziesmiņas, es būtu ņēmis viņu savās rokās un sargājis no visa ļaunā un bīstamā... Nu, tad ejiet un dariet tā, saka Lutera! Visapkārt ir cilvēki, kuriem mūsu palīdzība noderēs.

J. J.-G.: – To Ziemassvētki mums atgādina – lai mēs kalpojam saviem tuviniekiem, draugiem un kaimiņiem, katram cilvēkam tā, kā mēs kalpotu Kristum. Uz to jau esam aicināti – saredzēt Kristu savā līdzcilvēkā.
– **Ja Jēzus piedzimtu 2009. gada**

Latvijā, kādā ģimenē tas notiktu?

J. C.: – Maskavas *forštate*, kādā patversmē, vecā koka būdiņā... (*Smejas.*)

– **Jā, diez vai tā būtu oligarhu ģimene... Taču, ja mēs sabiedrībai lūgtu, lai tā pasaka, kur šogad piedzims Jēzus, baidos, ka atbildē saņemtu ļoti atšķirīgus viedokļus!**

J. C.: – Tas būtu ļoti labs uzstādījums – pajautāt sabiedrībai, kur vajadzētu dzimt Jēzum. Kur Viņam būtu piemērota vieta un kāpēc? Mūsu alternatīvajā ģimenes mājā *Zvanniekos* dzīvo arī bērni ar dažādām aizturēm, kuri citos apstākļos no sabiedrības būtu izstumti. Bet viņi ir laimīgi mūsu vidū un, galvenais, – laimīgi ir pārējie, kas ar viņiem var būt kopā. Bērni pieņem cits citu tādu, kāds viņš ir, pa plauktiņiem jau cilvēkus saliek pieaugušie, sabiedrība. Laime var nebūt bagātībā un spožumā, to mēs zinām.

J. J.-G.: – Mēs esam izvēlējušies vīstumsāko gadalaiku, kad atzīmēt Jēzus dzimšanu. Viņš dzimst tur, kur Viņu negaida un tādā situācijā, kādā Viņu negaida. Dievs savus brīnumus un pestīšanu sniedz mums tā, kā vēlas Viņš. Arī dzīvē tā mēdz būt – reizēm mēs atrodamies melnā, tumšā bezdibēnī,

– **Svētvakara brīdī tas plīvurs, kas atdala šo pasauli no debešķīgās, ir ļoti, ļoti plāns, – Jāna Jēruma-Grīnberga.**

bet tad kāds pasniedz roku, uzspīd gaismiņa un rodas cerība, mēs jūtamies glābti. To mums arī Ziemassvētki māca – ka arī vīstumsākajā naktī Dievs tomēr var darboties.

Tradīcijas Rietumos un Latvijā

– **Vai Ziemassvētku tradīcijas būtiski atšķiras Rietumos un Latvijā?**

J. C.: – Ir zemes, kur šīs tradīcijas piekoptas tik ilgi un tik dziļi iesakņojušās, pārmantotas, iestrādātas, ka viss notiek pats no sevis. Interesanti, cik atšķirīga ir attieksme pret Ziemassvētkiem Anglijā, Vācijā, Amerikā! Anglijā no 19. gs. pārmantotas tradīcijas ar Dikensa un citiem tēliem, tagad arī pie mums spēlē Dikensa *Sīkstuli*. Bet mūsu, latviešu Ziemassvētkiem jūtama raksturīgā latviskā iezīme – vientulība, patība un klusums vairāk nekā kopīgās lietas un

komerciāli izveidotās izdarības. Es domāju, ka tā ir lielākā atšķirība. Un tam ir savi plusi un minusi. Daudziem cilvēkiem, kuriem nav ģimenes, Ziemassvētki ir ļoti vientuļi – tos pavada mājās, netiekas ar citiem cilvēkiem. Kanādā un citur katrā trimdas organizācija rīkoja savu eglīti.
– **Bet pie mums taču arī ir Ziemassvētku sarīkojumi! Pajautāji aktieriem – Ziemassvētku vecīšiem – viņi skrien no vienas vietas uz otru apmēram divas nedēļas trīs vai piecas reizes dienā!**

J. C.: – Mani sevišķi neiepriecina šie profesionālie Ziemassvētku vecīši. Trimdā es tādus vispār nezinu. Varbūt ir kāds, kuram labāk tas bija izdevies un tāpēc viņam vajadzēja pārtapt par vecīti vairākus gadus. Bet parasti ir tā – kādu vienkārši pavelk malā un saka: – Jāni, šogad tava kārta! – Es domāju, ka ar tiem profesionālajiem vecīšiem svētku līmenis paslīd uz leju. Kanādā bija tā, ka darbavietas, arī ģimenes aicināja svētkos piedalīties mācītāju.

J. J.-G.: – Kad es biju bērns, mūs ļoti bieži Ziemassvētkos aicināja pie draugiem, un tur vienmēr bija mācītājs, kurš noturēja svētbrīdi.

– **Tā ir arī viena no latviešu tradīcijām – Ziemassvētku vakarā noteikti jāiet uz baznīcu. Arī padomju laikā šajos vakaros baznīcā bija cilvēki, kuri nebaidījās, ka par viņiem ziņos, lai gan stukači arī tur slaidījās gar kolonnām...**

J. J.-G.: – Trimdā ap Ziemassvētkiem izveidojās ļoti specifiskas tradīcijas – gan ģimeņu lokā, gan organizācijās. Man šķiet, ka Londonas latviešu skolā eglītes ceremonija pēdējos 50 gadus nav mainījusies nemaz! Uzvedums ir cits, kāda cita dziesma, bet kārtība ir nemainīga: svētbrīdis, tad bērnu uzvedums, kas noslēdzas ar kopīgi dziedātām dziesmām, un bērni jau ausās, vai vecītis nenāk, tad kaut kur atskan zvaniņi, atnāk vecītis, apsēžas – vienmēr uz viena un tā paša krēsla... Tur Ziemassvētku vēsts it kā nav galvenā, taču trimdā latviešiem bija svarīgi saglabāt savas tradīcijas, savu >

— Enģelis kā tēls ļoti labi padodas komercializācijai, un man pret to ir alerģija, — Juris Cālītis

< latviskumu. Un Ziemassvētki kalpoja arī šim mērķim.

J. C.: — Man personiski laime ir Ziemassvētkus saistīt ar Zvannieku mājām un bērniem, kas tur dzīvo. Piedodiet, ka es atkal piesaucu Zvanniekus! Un tur arī izveidojušās tradīcijas — visi braucam uz dievkalpojumu, tas notiks piecos pēcpusdienā un visu dienu bērni un jaunieši tam gatavojas. Jātīra māja, jānovieto eglītes un skujuas, jāieliek svečītes, jāizcep piparkūkas, visiem jāsameklē svētku drēbes un jāapģērbjas — runa ir par 30–35 bērniem un jauniešiem! Visi skraida, katrs kaut ko meklē — valda tāda milzīga rosība. Pēc tam pusotru stundu jābrauc uz dievnamu, uz Rīgu. Brauciena laikā visi tā kā nomierinās

un gaida kaut ko. Viņi zina, ka būs vēl kas, turklāt viņi ir mūsu draudzes bērni un tiek sirsnīgi uzņemti. Visi apkārt ir priecīgi — gan draudze, gan bērni. Tas mums visiem ir laimīgs notikums. Dievkalpojums beidzas ap plkst. 18, ap 19–20 sākas brauciens atpakaļ, tad viņi visi paguruši aizmieg un, kad tiekam mājās, ir daudz par vēlu sākt dalīt dāvanas, — tas notiek nākamajā rītā. Un tad ir otrā svētku diena.

— Jāna ir stāstījusi, ka trimdā citu tautību bērni skolā apskauda latviešus — tie dabūja dāvanas jau svētku vakarā, bet visiem citiem tās pasniedza tikai pirmajos svētkos!

J. C.: — Es vienmēr trimdā esmu bijis priecīgs par to, ka latviešiem ir šīs tradīcijas, un viņi skaidri zina, kur atradīsies Svētvakarā. Amerikā arī

ir daudz baznīcu un draudžu, tur cilvēki pulcējas baznīcā, bet Kanādā, piemēram, tā nav. Anglijā?

J. J.-G.: — Arī nav.

J. C.: — Cilvēki, protams, zina, ka var iet uz baznīcu, bet nedomā, ka dievkalpojums domāts viņiem.

J. J.-G.: — Ziemassvētku dienas arī Anglijā ir ļoti izplūdušas. Viņiem tradicionālas mēdz būt Ziemassvētku pusdienas, pēc kurām pulksten trijos visi klausās un skatās karalienes uzrunu. Un no paša rīta dala dāvanas.

— Dāvanu vājprāts kļuvis visā pasaulē par tādu kā murgu...

J. J.-G.: — Pirmie Ziemassvētku preču katalogi pastkastē tiek iemesti jūnijā, bet septembrī veikalos jau to visu var nopirkt. Un tas ir kaut kas patiešām drausmīgs!

FOTO — DREAMSTIME

Vācijā lasīju ļoti asprātīgu uzrakstu: — Katrai lietai ir savs laiks, Advente sākas decembrī! — Nupat man friziere Londonā stāstīja: viņa savai audzumeitai pērk Ziemassvētku dāvanas. Bērns grib kaut ko no datora spēlēm, bet tā maksājot 180 mārciņas! Esot lētāks variants, par 30 mārciņām, bet tas meitenei nepatīkot. Friziere noraustīja plecus: — Ko lai dara, ja bērns tiešām grib? — Un bērnam esot tikai 10 gadu...

— Kāds ir mācītāju viedoklis par pantiņu skaitīšanu un dāvanām?
J. C.: — Šī tradīcija mani izraisa sašutumu. Viena lieta, ko es atceros no savas bērnības Limbažos: ierodas Ziemassvētku vecītis, jāskaita pantiņš! Kopš tiem laikiem esmu uzskatījis, ka pantiņu skaitīšana iznīcina Ziemassvētku domu, jo ar pantiņiem tiek salikti pilnīgi aplami akcenti. Proti, ja tu noskaitīsi, tad kaut ko dabūsi. Bet dāvanu taču mēs saņemam neatkarīgi no tā, protam dzejolīti vai ne! Dāvana ir balva, ko saņemam bez ieguldīta darba, tā nav alga, samaksa par to, ka esi iemācījies. Zinu, ka ir daudzi jaunieši, kam patīk uzstāties un kas skaita pantiņus ar lielu prieku. Man pret to nav iebildumu — ļoti skaisti. Bet tad vajadzētu būt citam uzstādījumam: kurš grib noskaitīt pantiņu?

J. J.-G.: — Tas faktiski ir pret luterisko tradīciju — taisnošana ar darbu. Ja tu centīsies, tikai tad tev tiks atmaksāts.
J. C.: — Tāpat ir ar Dievu — ja tici tāpēc, ka baidies no Dieva, kas tā ir par ticību?! Vācijā ir citādāk — dāvanas pasniedz

par žagariem vispār nerunājot? Vai kāds bērns ir dabūjis ar žagaru no vecīša? Taču ne.

— Tas ir tāds pedagogisks gājiens...

Vīrieši un sievietes Ziemassvētkos

— Vai Ziemassvētkos ir atšķirība starp mācītāju vīrieti un sievieti?

J. C.: — Varbūt, ka te mēs nonākam pie ieskatiem par Dieva tēlu. Teoloģija ir veidota pēc vīrieša — varošā, precīzā un veiksmīgā — zīmes. Redzam Dievu kā spēcīgu vīrieti. Bet tieši sievietes tēls ir tas, kas mums iemācījis — bērniņš ienāk pasaulē kā maiga, nevarīga būtne...

— Man personiski laime ir Ziemassvētkus saistīt ar Zvannieku mājām un bērniem, kas tur dzīvo, — Juris Cālītis

nevis Ziemassvētkos, bet svētā Nikolasa dienā, 6. decembrī. Kad atradāties šajā zemē pēc kara, bija tāds gadījums — tumšā Ziemassvētku naktī atskan klauvējiens pie loga, mammaņa to atver un parādās... roka! Tajā ir maisiņš ar visādiem labumiem, bet man prātā tikai tā ērnotā roka. Un tad es domāju — dāvana nedrīkst nākt no rokas, tai jānāk no cilvēka.

J. J.-G.: — Tā ir vāciešu leģenda par svēto Nikolasu, kurš pa logu dalījis dāvanas. Taču vecītim maisā nav tikai dāvanas, bet arī žagari. Ko ar tiem iesākt? It īpaši Anglijā, kur bērnam pat pirkstu nedrīkst piedurt,

Luterānisms ir viena vīriešu būšana, tāpēc tev, Jāna, paveras liels darbs lauks, tev jāpierāda *nevīriešu* būšana kristietībā!

J. J.-G.: — Tad jārunā par Reformāciju. Līdz ar Reformāciju mācītājam sievietēm tika dota brīvība iziet pasaulē, bet tika atņemta iespēja piedalīties Marijas kultā, kas tomēr deva vaļu sievišķīgākām ticības izpausmēm. Protams, ka viduslaiku Marijas dievināšana nebūtu mums pieņemama, bet tas tiešām daļēji veicināja ticības *vīrišķošanu*.

J. C.: — Man patīk kāda viduslaiku glezna — Dievs sēž savā augstībā uz

varenības troņiem, un mazie cilvēciņi tur apakšā skatās uz Viņu ar izbailēm. Bet līdzās stāv Marija kuplos, zilos brunčos, un tie mazie, biklie cilvēciņi, kas no Dieva spēcīgā, taisnīgā tēla baidās, slēpjas zem Marijas brunčiem. Šī glezna ir rādītājs, ka kristietība ar savu hierarhisko, kontrolējošo, taisnās tiesas tēlu pilnīgi zaudē evaņģēlija maigumu, istumu, piemilību, viesmīlību un draudzīgumu. Tāpēc ir svarīgi, ka Dievu un Jēzu atveido arī sievietes, ne tikai vīrieši. Jo tad mēs redzam, ka Dievs nav tikai visu redzošais un varošais, bet ir arī žēlsirdīgs un maigais.

Burvīgā enģeļu pasaule

— Bez Dieva, Jēzus un Marijas vēl ir arī enģeļi. Ko jūs domājat par tiem?

J. C.: — Enģeļi ir Dieva klātesamības pieteikums, Dievs darbojas caur viņiem. Tas ir brīnišķīgs atgādinājums par patiesību, ar kuru varam rēķināties. Dieva vārds var šķīst abstrakts, nesaprotams, bet enģeļi ir visiem saprotams jēdziens. Gandrīz visās reliģiskajās tradīcijās sastopamies šo enģeļu fakta konstatējumu. Tas mums dod vēsti par Dievu pašu, jo enģeļi jau nav neatkarīgi, viņi realizē Dieva gribu. Bet ir otra puse, šī enģeļu komercializācija — enģeļu grāmatas, bildītes, piespraudes, piekariņi, sveces un tamlīdzīgas lietas — griež manas iekšas! Tā ir enģeļu izmantošana un >

< profanācija. Eņģelis kā tēls ļoti labi padodas komercializācijai, un man pret to ir alerģija. Mums mazliet jāpieaug – nevajag plāpāt par to, vulgarizēt ticību. Būsim atturīgi, pazemīgi un dievbijīgi.

J. J.-G.: – Cilvēkam ir vieglāk gan Dievu, gan Dieva izpausmes padarīt cilvēkam līdzīgākas, tikai kā pēc tam ar to tikt galā?

J. C.: – Mēs esam piesaukuši elku. Ja Dievu varam iztēloties, tad tas vairs nav Dievs.

J. J.-G.: – Tāpat eņģeļus – baltās, garās kleitās ar baltiem spārniem. – **Tādi nu mēs, cilvēki, esam – visu gribam vizualizēt katrs savas fantāzijas robežās. Daži eņģeļus iztēlojas kā jaunas sievietes ar zeltainiem matiem un baltiem spārniem, citam tas ir kāds mākslas tēls, vējš vai sveces liesmiņa...**

J. C.: – Jaunajā Derībā eņģeļi tiek vienīgi piesaukti – debesu pulks, spoža gaisma – un viss. Piemēram, Kristus augšāmcelšanās vietā ir teikts, ka eņģelis bijis baltās drānās.

– **Taču erceņģelis Gabriels bija**

sagādājis milzīgas grūtības – pie kā vērsties, kam lūgt?! Un viņš iedomājies, ka Dievs ir mannā putriņā! (*Visi smejas.*)

J. J.-G.: – Arī Jēzus ārējais veidols nekur nav aprakstīts un, visticamāk, ka viņš izskatījās tāds pats kā citi tā laika jūdu zemes ļaudis, nepavisam ne gariem, gaišiem matiem, zilām acīm un baltu ādu. Taču izskatam nav nekādas nozīmes.

Aicinājums uz kopību – Ko novēlēsīm lasītājiem Ziemassvētkos?

J. C.: – Es domāju, ka latviešu stiprums un lāsts ir viens un tas pats – tā ir mūsu ieslēgšanās pašiem sevi. Interesanti ir klausīties, kā mūsu vadošie cilvēki aicina pārvarēt šā laika grūtības – atgriezties atpakaļ tajā, kas mūs gremdē, un tas ir – katram atrast sevī spēku, atrast sevī to radošo izaicinājumu pacelties. Es domāju, ka tur glābiņš nav meklējams. Mums jāsaprot, ka mēs esam sevi ieslēgtie un tādus mūs padarījušas mūsu likteņgaitas. Jāmeklē tas, kas nākas visgrūtāk un kam mēs vismazāk

Ziemassvētki ir laiks, kurā meklējam to, ko Dievs mums piedāvā, un tā ir draudzība. Tās dēļ mēs esam radīti, dzīvojam un tur atradīsim savu laimi un izeju no situācijas. Bet draudzība iespējama tikai tur, kur cilvēki ir kopā. Ziemassvētkos visiem novēlētu izmantot iespēju un apzināties, cik labi ir būt draugos ar citiem cilvēkiem.

J. J.-G.: – Mācītajiem Adventa laiks paiet vienā bezgalīgā skriešanā un darišanā, jānotur neskaitāmi dievkalpojumi un, ja tu esi ģimenes cilvēks, tad arī piparkūku cepšana un viss pārējais, tāpēc to laiku līdz galam nevaram izbaudīt. Bet tad nāk Svētvakara brīdis, kad mēs beidzot apstājamies, aizdedzam svečītes un apsēžamies. Un tajā brīdī tas plūvurs, kas atdala šo pasauli no debešķīgās, ir ļoti, ļoti plāns. Tu izjūti savu līdzdalību visā šajā lielajā svēto pulkā, apzinies, ka esi daļa no kaut kā ļoti liela un ļoti skaista. Un tas tevi kādā brīdī arī svētī. Tu neesi vientuļš, bet daļa no kaut kā daudz, daudz lielāka.

J. C.: – No debess pulku draudzes.

J. J.-G.: – Tieši tā! Un tas var dot ārkārtīgi lielu spēku.

J. C.: – Jēzus ir Jēzus, tāpēc, ka Viņam bija tēvs un māte, brāļi un māsas,

– Uz to jau esam aicināti – saredzēt Kristu savā līdzcilvēkā, – Jāna Jēruma-Grīnberga.

mācekļi un draudze, un Viņš nebūtu Jēzus, ja Viņam to visu atņemtu. Tāpat ir ar mums, lai gan tagad esam bāreņi, jo vecāki jau miruši, bet mūsu dzīvē viņi ir bijuši un daudzi no tiem, kas mums svarīgi, vēl šobrīd ir ar mums un mēs varam par to priecāties. Ne tikai visnozīmīgākie cilvēki mūsu dzīvē, bet arī tādi, kas mums svarīgā brīdī bijuši līdzās, palīdzējuši ar savu pieskārienu.

P.S. Honorāru par šo rakstu autore Inga Jēruma lūdz pārskaitīt Zvannieku ģimenes mājai. 40+

Biedrība „Zvannieku mājas”

Reģ. Nr. 40008070557
Juridiskā adrese: Anglikāņu ielā 2a, Rīgā, LV – 1050
Banka: a/s Latvijas Krājbanka
Centra rajona filiāle
bankas kods – UBALLV2X
konta Nr. LV32UBAL1100122973001

tas, kas vēstīja Marijai, ka viņai piedzims Dieva bērns. Un, ja viņam ir vārds, tad, gluži dabiski, mēs iedomājamies virieti, nevis vienkārši gaismu.

J. C.: – Klāivs Steipulis Luiss, slavenais kristietības teorētiķis, rakstnieks un profesors, atceras, ka vecmāmiņa viņam, bērnībā skaitot lūgšanas, nav ļāvusi Dievu iztēloties un piešķirt Viņam cilvēciskas īpašības. Tas zēnam

ticam, bet bez kā uz priekšu netiksim. Es domāju, ka mēs savu nākotnes redzējumu atradīsim kopīgā pieredzē un attiecībās. Jāatgādina tās lietas, kas mūs līdz kaulam ir sajūsmīnājušas un satricinājušas, piemēram, Atmoda. Kad mēs visi cits citam ticējām, bijām pārliecināti, ka kopīgiem spēkiem uzcelsim jauno Latviju. Apstākļu bīdīti, atkritām atpakaļ savā savpatībā. Mums jāmācās paļauties citam uz citu.

Jānim dvēselē nav gandarījuma, līdz ar to svētki ir jauns stress, kad no viņa prasa dot to, kā pašam pietrūkst. Anita Plūme

Ziemassvētku depresija – vai tas ir jaunums?

Iveta Daine, Jānis Strautiņš

Sarunā piedalās Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centra Garīgās veselības ambulatorās aprūpes centra „Veldre” vadītāja ārste psihoterapeite Sandra Pūce un psihoanalītiķe un psihoterapeite Anita Plūme.

FOTO – DREAMSTIME

Reāla pasaka par laimīgo Jāni

Stāsta Jānis Strautiņš

Man kopš skolas laikiem ir draugs – saukšu viņu par Jāni. Puisim 48 gadi, amats valsts iestādē, privātbizness – vārdu sakot, ar naudu viss ir vairāk nekā kārtībā. Arī krīze viņam diez vai ko izsaka, jo abi ar sievu bauda dzīvi – brauc, kur patīk, pērk, ko kārojas, dzīvo jaukā mājā, visiem labi auto, bērni situēti, jaunākais puika šogad beigs skolu, meita mācās augstskolā. Jānim ir skaista sieva, gadus piecus jaunāka, šarmanta dāma. Nu viss viņam ir! Atzišos – labvēlīgi skaužu, jo man pašam tik spoži neiet. Tomēr reizi gadā nodomāju, ka man tomēr klājas labāk nekā viņam. Ik gadu Ziemassvētkos viņš atbrauc pie manis uz laukiem un paliek dažas dienas. Lai gan viss rit kā jaunībā – nepārtraukta ballīte, guļam maz, iedzeram, ejam uz mežu pašaudīties, runājam, tomēr tā ir reize, kad Jāni ir grūti pazīt – kašķīgs, dusmīgs, viss viņu tracina, pat nieki. Esmu jau pieradis, ka viņš vienmēr attaisnojoties saka, ka ir pārstrādājies,

visa gada garumā sakrājies nogurums, nevarot ciest stresu darbā. Tāpēc Ziemassvētkos mēs abi tiekamies un, teikšu godīgi, stingri iedzeram. Jānis laukos paliek pie mums, jo negrib skraidīt pa veikaliem un ņemties ar visiem šiem komercializētajiem Ziemassvētkiem. Viņa sievai ģimenē ir stingra tradīcija – radu saimē visiem kopā svinēt Ziemassvētkus, bet Jānim pēdējos gados no šī pasākuma ir dota brīvība, jo reiz, pirms gadiem pieciem sešiem, esot saskandalējies un sakāvis ar sievas māsas vīru. Kopš tās reizes, lai atkal nekristu kaunā, Jānis ir dabūjis brīvlaišanas rakstu, jo viņš sievai atzinies, ka šīs radu saiešanas viņu briesmīgi tracinot. Jāsaka, Jānis pats brīnās, no kurienes tieši Ziemassvētkos viņa rodas dusmas. Ne tik sen pie glāzītes runājām, ka atkal tuvojas Ziemassvētki un viņam jāpošas uz laukiem. Jānis tā domīgi nosacīja: – Zini, vecais, internetā izlasīju, ka esot tāda īpaša >